

„Vă puteți imagina ceva mai captivant decât *O poveste grimminală*? Ei bine, *O oglindă grimminală*, al doilea volum al trilogiei, reușește să-l întrecă pe primul. Și aici avem un «povestitor» numai ochi și urechi, gata să ne lumineze, să ne explice și, în timp ce ne promite grozăvii cum n-am mai văzut, să comenteze povestea cu multă râvnă, dar și cu înțelegere față de personaje și față de faptul că sunt ființe omeneste, ca și noi.

O carte ce trebuie citită cu voce tare.“

School Library Journal

„Nu avem de-a face cu o repovestire a unor basme clasice, ci cu o călătorie plină de creativitate pe tărâmul poveștilor inspirate din tradiție, dar aduse în modernitate, o călătorie transpusă într-o carte pe care n-o poți lăsa din mână și din care îți vine să reciți la tot pasul.“

Kirkus Reviews

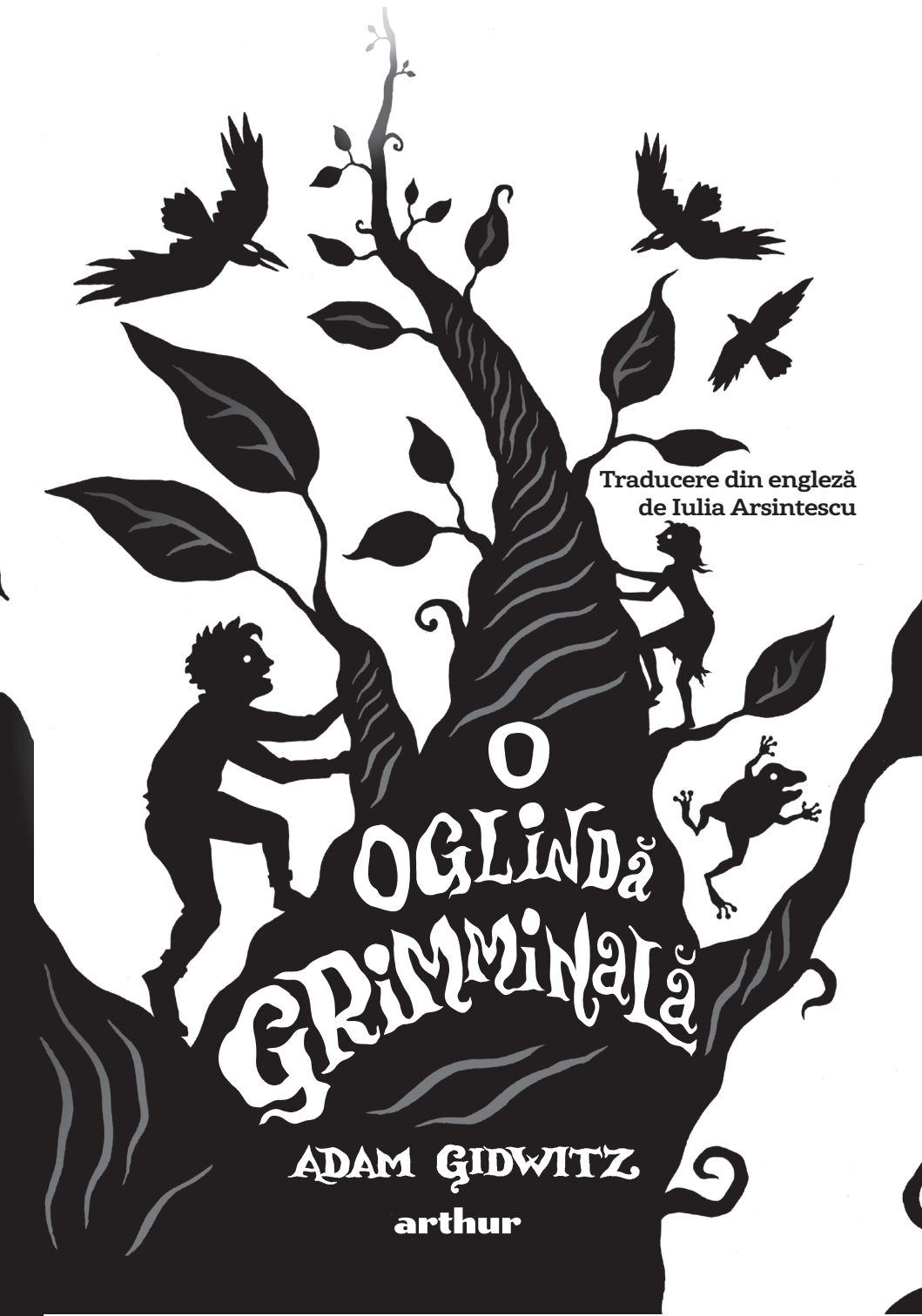
„Această a doua incursiune în lumea basmelor este și mai palpitantă decât debutul încunurat de succes al autorului. Perfect șlefuită și cu un plus de originalitate, n-a pierdut nimic din prospețimea volumului anterior – dimpotrivă.“

Publishers Weekly

„*O oglindă grimminală* spune povestea prințesei Jill și a vărului ei, Jack, care, împreună cu prietenul lor broșcoiul, pornesc în căutarea Oglinzii Clarvăzătoare. Folosindu-și istețimea, se luptă cu trei uriași flămânzi, cu sirene viclene și alte creaturi fioroase înainte să-și croiască drumul spre casă înzestrați cu o înțelepciune nou-dobândită și cu mult mai multă încredere în sine.“

The Horn Book

Traducere din engleză
de Iulia Arsintescu

O
OGLINDĂ
GRIMMINALĂ

ADAM GIDWITZ

arthur

O dată ca niciodată, toate basmele erau îngrozitoare.

Nu îngrozitor de plicticoase. Și nu atât de îngrozitor de drăgălașe de să-ți vină să sari pe geam.

Îngrozitoare în sensul definit de dicționar:

ÎNGROZITÓR, OÁRE, (adj.) Care stârnește groază, frică, tristețe insuportabilă și greață; care are tendința de a cauza coșmaruri, scâncete după părinți și făcut pipi în pat.

Știu, știu. Te gândești: „Cum să fie basmele îngrozitoare? Hai, lasă“. Te înțeleg.

Dacă ai fost crescut cu aiurelile care se dau azi drept basme, n-o să crezi o vorbă din ce-ți spun.

Întâi de toate, probabil că ești obișnuit să auzi iar și iar aceleași basme plicticoase. „Azi, copii, vom citi povestea unei Cenușărese din China! Azi, copii, vom citi povestea unei Cenușărese din Madagascar! Azi, copii, vom citi povestea unei Cenușărese de pe Lună! Azi, copii...”

În al doilea rând, basmele pe care le auzi iar și iar nici măcar nu sunt adevărate. V-a spus vreodată învățătoarea: „Azi, copii, vom citi povestea unei Cenușărese ale cărei surori vitrege și-au tăiat degetele de la picioare cu un cuțit de măcelar! Și pe urmă le-au ciugulit păsările ochii. Sunteți gata? V-ați așezat toți turcește?”

Nu? Nu v-a spus niciodată așa ceva?

Nici nu mă așteptam.

Numai că basmele adevărate chiar așa sunt: ciudate, sângeroase și îngrozitoare.

Acum două sute de ani, Frații Grimm au scris în Germania prima variantă a Cenușăresei, în care surorile vitrege își taie părți din picioare și li se scot ochii. În Anglia, un anume Joseph Jacobs a adunat povești precum Jack și Uriașii, în care este vorba de un băiat pe nume Jack care umblă prin lume și omoară uriași în cele mai oribile și mai monstruoase moduri imaginabile. Și a existat un individ pe nume Hans Christian Andersen, care a trăit în

Danemarca și a scris basme pline de tristețe, de umilință și de singurătate. Până și în Poveștile mamei mele Gâsca, poezioarele devin destul de sumbre – Jack și Jill urcă un deal și pe urmă Jack cade și își sparge capul.

Da, basmele sunt îngrozitoare. În sensul de bază al cuvântului.

Dar basmele și poezioarele de groază nu sunt adevărate. Sunt doar basme. Corect?

Nu tocmai.

Vezi tu, în aceste basme și poezioare se ascund povești adevărate, ale unor copii adevărați care au înfruntat vremuri grele și au scos-o la capăt — mai puternici, mai curajoși și, de obicei, complet scăldați în sânge.

Această carte este povestea a doi astfel de copii: un băiat pe nume Jack și o fată pe nume Jill. Da, la un moment dat cad de pe un deal. Și da, Jack își sparge capul.

Dar mai există și altceva în basm. Există un vrej de fasole. Există uriași. S-ar putea să existe chiar și o sireună-două.

Povestea lor te bagă în sperieți. E scandaloașă. E îngrozitoare.

E basmul cel mai de groază pe care l-am auzit vreodată.

Dar e și frumos. Nu-i delicat. Nu-i drăgălaș. E frumos precum cenușa gri și aurie dintr-o vatră. Sau ca roșul-închis al unei pete de sânge care se usucă.

Și, mai presus de orice, e adevărată.

Îți mai spun ceva: dacă se întâmplă să faci parte din categoria persoanelor cărora le plac basmele drăgălașe și delicate, a celor care cred că nu e bine pentru copii să citească despre decapitări și dezmembrări, sau dacă ești dintre cei care fug din cameră țipând când aud că doi copii se bălăcesc într-o baltă de sânge și de vomă, nu te îngrijora. Cartea asta e fix pentru tine. Nu există nicăieri în ea decapitări, dezmembrări, oameni dezbrăcați, bălți de sânge și de vomă.

Nu în primele pagini, cel puțin.

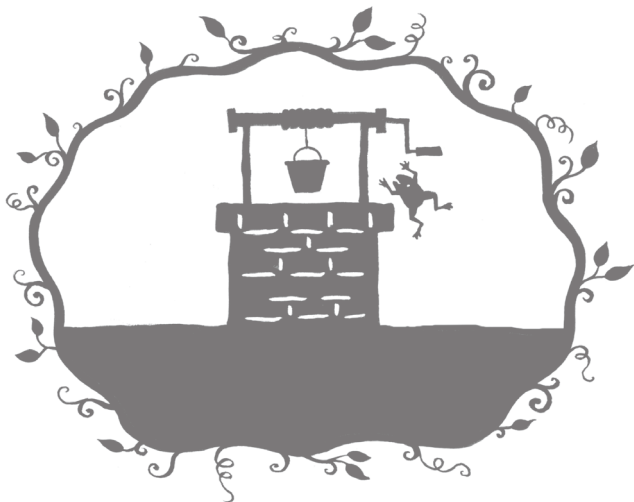
Probabil că te vei întreba: „Stai un pic. Ce legătură au oamenii dezbrăcați?”

Niciuna! Citește mai departe!

CAPITOLUL UNU

Fântâna dorințelor

A fost odată ca niciodată un regat pe nume Märchen, care se afla chiar lângă țările moderne Anglia, Danemarca și Germania.

Trebuie să intervin. Deja. Îmi cer scuze. În toată istoria lumii, nimeni n-a pronunțat vreodată corect numele Märchen. Unii spun Marcin¹, adică ce fac furnicile dacă ești din Texas.

Nu-i corect.

¹ În engl. în orig. *Marchin'* – gerunziul verbului *to march* = a mășălui (n. red.).

Alții spun MAR-cen. Pronunția asta-i mai aproape de adevăr, dar tot greșită.

Alții spun MAR-șen. Eu mai corect de-atât n-am reușit să pronunț vreodată, deci probabil că e îndeajuns de bine și pentru tine.

Dacă însă vrei cu adevărat să pronunți corect numele regatului în care se petrece povestea (nu știi de ce-ai vrea, îți propun asta numai pentru că sunt de treabă), trebuie să spui MAR, apoi să scoți din gât un sunet de parcă ai agăța o flegmă și pe urmă să spui șen: Uite-așa: MAR-cccchhh-șen.

Știi ceva? Poate vrei să spui totuși Marcin.

În mijlocul regatului Märchen se afla un castel. În spatele castelului se ascundea o dumbravă. În dumbravă era o fântână. Iar în fundul fântânii trăia un broscoi.

Era un broscoi trist. Nu-i plăcea fântâna lui. Era umedă, acoperită cu mușchi, murdară și foarte, foarte, foarte, foarte, foarte, foarte, foarte urât mirositoare.

Broscoiul stătea cât era ziua de lungă pe fundul fântânii, în timp ce salamandrele se bălăceau

în jurul lui. Poate că știi, sau poate că nu, dar salamandrele nu sunt cele mai *bine văzute* făpturi din regatul animalelor.

De ce oare? Ție, salamandrele ți se par în regulă. Au o mulțime de culori drăguțe, de pildă violet viu și roșu strălucitor. Au ochișori mici și negri cu care se uită la tine grozav de drăgălaș. Și au niște gurițe curbate permanent într-un fel de zâmbet vag, abia schițat.

Toate astea sunt adevărate. Numai că pe lângă culori drăguțe, ochișori și zâmbete abia schițate, au voci stridente cu care obișnuiesc să pună cele mai tâmpite și mai plicticoase întrebări pe care le-ai auzit vreodată.

De exemplu:

— De ce e albastru?

Sau:

— Cine-i piatră?

Sau:

— Cine are gust mai bun, o muscă sau altă muscă?

Sau:

— Care dintre noi e mai urât, eu sau Fred? Eu? Eu, nu-i așa? Eu? Eu, da?

Prins între umezeală, jeg, miros urât și salamandre, doar cerul îl mai alina pe broscoiul cel trist. Se uita toată ziua și toată noaptea la un peti-
cuț de cer care se uita și el în jos spre poiană. Une-
ori, cerul era cenușiu ca gresia, alteori era negru ca
cerneala și alteori, scăldat de un roșu-aprins. Dar
cel mai adesea cerul de deasupra broscoiului era
de un albastru limpede și intens și pe el pluteau
forme albe ca nișe pietre pufoase. Toată ziua și
toată noaptea broscoiul se uita în sus, fără să cli-
pească, la cerul acela.

Pe urmă, într-o zi, în timp ce se uita la cerul
azuriu, auzi un *bum-bum-bum* neobișnuit pe pă-
mântul din pădure. Urmă un *buf* brusc, apoi un
țipăt. Curios, broscoiul se cățăără pe peretele alu-
necos de piatră al fântânii și se uită afară.

Pe jos, cu părul încâlcit și hainele pline de
noroii, stătea o fetiță. Avea fața roșie de furie și de
efort. Buzele încrețite, strânse mânios. Dar ochii...
Broscoiul îi cercetă mai bine. Ochii fetei... Ei bine,
ochii ei semănau leit cu cerul de deasupra fântânii
lui când era colorat în albastrul cel mai limpede
și mai intens.

— N-au voie să se joace cu mingea mea! urlă fetița spre nimeni anume. N-au voie! E a mea!

Începu să arunce mingea în sus și s-o bată de pământ, trăgând din când în când cu ochiul în spate să vadă dacă o urmase cineva în pădure, pentru ca apoi să se întoarcă dezamăgită la mingea ei când descoperea că n-o urmase nimeni.

Broscoiul o privi vrăjit. Iar dacă tu și cu mine am început poate să bănuim că fetița era o răsfățată egoistă, broscoiul, necunoscând mulți oameni (sau niciunul), vedea doar o fată care prinsese cumva cerul și îl ținea prizonier între pleoape. Simțea dintr-odată că, dacă și-ar fi putut petrece restul zilelor în prezența acelei frumoase făpturi, ar fi fost absolut și cu desăvârșire fericit.

Așa că începu să orăcăie din toate puterile. *Poate mă observă!* se gândi el. Pe urmă își zise: *Poate că mă ia cu ea acasă!* Apoi se gândi: *Că doar n-o locui și ea cu niște salamandre!* Așa că își puse toată speranța care curgea prin vinișoarele lui de broscoi în fiecare dintre trilurile lui pricepute de amfibian.

Fata, bineînțeles, nu-l observă. Ea doar arunca mingea încolo și-ncoace, încolo și-ncoace. Broscoiul

orăcăi preț de un ceas întreg, dar ea nu-l privi nici măcar o dată. În cele din urmă, fata se ridică în picioare și plecă din pădure cu tot cu minge. Disperat, broscoiul se aruncă de pe marginea fântânii până jos în adânc, sperând că lungă cădere îl va omorî. Nu se întâmplă asta. În schimb, salamandrele începură să-l împungă cu boturile lor boante.

— Hei! Hei! Hei!

— Ești mort?

— Broscoi! Broscoi! Ești?

— Cum e să mori?

— Sunt mort și eu?

— Miros urât?

— Cine miroase mai urât? Eu sau Fred? Eu? Eu, nu-i așa?

Broscoiul își înfundă urechile cu mușchi.

Spre mare lui bucurie, însă, fata se întoarce și a doua zi să se joace cu mingea prin pădure, apoi în ziua următoare, în cea de după ea și tot așa. În fiecare dintre aceste zile, broscoiul îi făcea curte cu cele mai magnifice orăcăieli de care era în stare, dar ea nu-l observa. Lui, însă, îi plăcea

s-o privească, să-i cerceteze frumusețea absolut perfectă și să-și imagineze momentele fericite pe care poate că aveau să le petreacă împreună într-o bună zi.

Din păcate, dragă cititorule, știi la fel de bine ca și mine unde greșește sărmanul nostru prieten broscoiul. Știm cu toții că frumusețea e bună și plăcută, dar că devine neimportantă când se pune problema bunătății, a blândeții, a inteligenței și a sincerității. Iar uitându-se cum arunca fata mingea, broscoiul nu reușea să-și dea seama de niciunul dintre aceste lucruri. De fapt, nu știa absolut nimic despre ea.

Nu știa că fetița de care se îndrăgostise nu era una oarecare. Că era prințesă, singura fiică a regelui. Nu știa nici că, oricât de frumoasă ar fi fost, era o ființă groaznică. Drăgălașă și delicată pe dinafară, dar rea și egoistă pe dinăuntru.

Dacă știi câte ceva despre copii, dragă cititorule, poate că asta n-o să te surprindă. Poate știi deja că unul dintre marile pericole ale vieții e să crești fiind frumușel foc.

Vezi tu, când ești frumos, oamenii au tendința să remarce felul în care arăți. Îți zâmbesc mai ușor. Sunt

mai îngăduitori cu greșelile tale. Ajungi repede să crezi că frumusețea ta contează, că ești mai bun pentru că ești frumos, că poți trece prin viață doar fluturând din gene și răsucind pe deget o șuviță de păr, că poți să țipi, să te bosumfli, să strigi și să-ți bați joc, pentru că tot o să le fii pe plac celorlalți, dat fiind că ești incredibil de arătos. Așa cred mulți dintre oamenii frumoși foc.

Ai grijă, însă, căci exact așa se nasc monștrii.

Și mă tem că sărmanul nostru broscoi se îndrăgostise de un mic monstru frumos.

Într-o zi, fata ajunsese la fântână mai târziu ca de obicei. În timp ce se juca cu mingea prin poiană, soarele prinse să apună și marginile amurgului se ridicară spre răsărit ca un abur negru. Din pricina întunericului era greu să vezi mingea, așa că, la un moment dat, după ce o aruncă, prințesa nu mai reuși s-o prindă și mingea sări direct în fântână.

Fata scânci și dădu fuga la marginea fântânii. Se uită în hăul negru de dedesubt. Broscoiul, care nu se mai aflate niciodată atât de aproape de fată, se holbă la ea și încercă să nu rămână fără suflare.

Fata începu brusc să se tânguie la fel ca o sirenă de ceață de pe un vapor. Se tângui iar și iar, plânse, apoi se mai tângui puțin. Broscoiul suferea s-o vadă așa. Orăcăi spre ea, încercând s-o liniștească, dar fata nu-i dădu nicio atenție.

Of, măcar dacă m-ar auzi! se gândi broscoiul.
Măcar dacă și-ar da seama că încerc s-o ajut!

În timp ce fata plângea spre întunericul fântânii, lacrimile care îi curgeau pe obraji cădeau de pe bărbia ei cu gropiță și picurau în apa neagră de jos.

În înaltul cerului tocmai apăruseră primele stele. Lacrimile căzute în fântână făceau să tremure suprafața apei și, odată cu ea, reflexia stelelor. Poate că știi, sau poate că nu, dar asta-i singura modalitate de a trezi stelele. Iar ele se treziră.

Între timp, broscoiul încerca din toate puterile să orăcăie ceva ce fata să poată înțelege.

— Pot să-ți aduc eu mingea înapoi! încercă el să-i spună. Pot să te ajut, făptură neamfibiană frumoasă, radioasă și perfectă!

Și uitându-se în ochii ei de culoarea cerului, simți că trece dincolo de vrerea de a o ajuta, chiar și dincolo de pofta de a o ajuta. Orăcăind tare și

pătimaș în limbajul lui de broscui, își exprimă dorința de a se face înțeleș.

Iar stelele îi auziră dorința și i-o îndepliniră.

*Poftim? Stelele l-au **auzit** pe broscui?*

Stelele îndeplinesc dorințe?

Da, l-au auzit.

Și da, îndeplinesc.

Orăcăielile broscuiului deveniră dintr-odată perfect inteligibile pentru fată, iar ceea ce înainte fusese *oac-oac... oac-oac... oac-oac...* deveni:

— Te rog, fată frumoasă, lasă-mă să te-ajut.

Fata țâșni în picioare ca fulgerul.

— Cine-a spus asta? întrebă ea.

— Cred că eu, zise broscuiul, la fel de surprins ca fata.

— Vorbești? continuă ea.

— Se pare că da, răspunse el năuc. Eu... Mă ofeream să te ajut.

— O, m-ai ajuta? strigă fata, iar broscuiul mai că leșină. Vai, aș face orice! Chiar aș face! Dă-mi

mingea înapoi și îți dau orice! Îți dau bijuteriile mele, sau hainele cele mai elegante, sau coroana...

Coroana? se gândi broscoiul, dar fără s-o spună cu glas tare. Nu știuse că era prințesă. Însă, dacă se uita mai bine la ea, nici nu putea fi altceva.

— Sigur că-ți aduc mingea! răspunse el cu toată vitejia pe care reuși s-o adune. Nu trebuie să-mi dai nimic în schimb...

Aici se opri. Gura ei ca un trandafir îmbobocit se mișcase puțin de tot în timp ce el vorbea și emoțiile începură să-l trădeze. Se bâlbâi, căpătând o nuanță mai deschisă de verde.

— Ăăă..., murmură. Doar dacă..., se bâlbâi el. Ai putea oricând să..., bolborosi el.

— Orice! zise prințesa. Îți dau orice!

— Mă gândeam numai... că am putea fi prieteni...

— Vai, bineînțeles că vom fi prieteni! zise prințesa. Cred că vom fi mereu deosebit de apropiați, dacă-mi aduci mingea!

Prințesa nu vorbea serios, fără îndoială. Era doar un lucru drăguț pe care avea datoria să-l spună oamenilor mai prejos de ea (și broaștelor,

se pare) ca să nu se simtă jigniți. Trecuse deja o veșnicie de când învățase totul despre cum să nu rănească sentimentele altora.

Dar broscoiul, necunoscând mulți oameni (sau niciunul), nu înțelegea asta. Sărmanul de el chiar o crezu. Prin urmare, plonjă cu inima plină de emoție în adâncul fântânii și-i aduse prințesei mîngă. Ea o luă cât ai clipi, strigă de bucurie și spuse:

— Mulțumesc, broască!

Pe urmă fugi imediat spre castel. Broscoiul, care se așteptase să petreacă mai mult timp cu ea, din moment ce deveniseră foarte apropiați, sări de pe marginea fântânii și încercă să se ia după prințesă.

— Stai! Așteaptă-mă! strigă el. Nu pot ține pasul cu tine!

Prințesa nu-l așteaptă, bineînțeles. Se prefăcea că nu-l aude.

În aceeași seară, mai târziu, regele se așeză la masă cu fiica lui. În timp ce își mâncau salatele, liniștea fu întreruptă de un *lipa-lipa, lipa-lipa* slab

care se auzea chiar de sub ferestre. Pe urmă, zgomotul acela păru să urce scările. Prințesa se făcu albă ca varul.

După un timp, se auzi o bătaie în ușă.

— Ce-i asta? întrebă regele.

— Ce anume? Nu aud nimic, zise prințesa.

Bătaia în ușă se auzi din nou.

— Asta! zise regele.

Prințesa sărise deja de pe scaun și dăduse fuga la ușă.

O crăpă puțin. În prag aștepta ud și plin de speranță broscoiul. Fata trânti ușa și se întoarse la masă.

Regele îi cercetă chipul palid.

— Cine era, draga mea? o întrebă.

— Nimeni, zise ea și-și îndesă în gură salată din belșug, ca să nu mai poată spune alt cuvânt.

Ciocăniturile se auziră din nou.

— Totuși, e cineva, insistă regele. Cine?

Prințesa izbucni în lacrimi.

— Un broscoi urât, bătrân și oribil! se plânse ea. Mi-a adus înapoi mingea care căzuse în fântână, iar eu i-am spus că am putea fi prieteni! Vai,

ce îngrozitor! Vaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaai! răsună plânsul ei până-n tavan.

Regele, care aflase cu mult timp în urmă că prințesa putea da drumul la lacrimi și le putea opri după cum avea chef, insistă să deschidă ușa și să lase creatura înăuntru.

Între timp, broscoiul bătu din nou la ușă, emoționat. Poate că prințesa nu-l văzuse când deschisese ușa prima oară, se gândea el. Era mic, fără îndoială. Ușor de trecut cu vederea. Își tot repeta asta, încercând să înăbușe frica mai profundă că de fapt îl văzuse și tocmai de aceea trântise ușa.

Dar frica i se potoli când ușa se deschise din nou și apărură prințesa. Își luă cel mai larg zâmbet de broscoi și spuse:

— Bună seara, prințesă. Treceam pe-aici și m-am gândit să mă opresc pe la tine. E un moment potrivit?

Repetase replicile toate cele trei ore cât durase să ajungă țopăind de la fântână până la ușa castelului.

— Nu tocmai..., zise prințesa și dădu din nou să închidă ușa.

Dar regele strigă tunător din sufragerie:

— Invită-l la masă!

Prințesa se încruntă.

Broscoiului îi cresc înima văzând uimitoarea încăpere și servitorii aliniați lângă pereți, masa splendidă și pe rege – pe rege! – așezat în capul ei. Regele îl trată cu multă politețe și îi oferă un scaun, dar broscoiul era prea mic ca să se poată urca pe el.

— Ridică-l tu, îi porunci regele fiicei sale.

Inima broscoiului începu să bată cu putere. Fata urma să-l atingă! Își imaginează cum îl ridicau degetele ei delicate. Scoase un suspin, așteptând nerăbdător ce avea să urmeze.

Se simți apucat în mare grabă de-un picior și pus la fel de grabnic pe lemnul tare al unui scaun. Se uită în sus. Prințesa se strâmba.

— Tati, acum trebuie să mă spăl pe mâini, zise ea.

Broscoiul se simți din cale-afară de umilit.

— Eu sunt foarte curat, serios, zise el. Noi, cei care trăim în fântâni, avem renume prost numai din cauza scârboaselor de salamandre.

Dar prințesa se spăla deja pe mâini într-un bol adus de un servitor. Broscoiul stătu o vreme,

stingher, pe scaunul lui. Nu putea în niciun caz să ajungă la masă – nici măcar nu putea să vadă dacă era ceva de mâncare pe ea. Regele observă imediat.

— Scumpa mea, ridică-ți prietenul pe masă ca să poată mânca supa.

(Salata se terminase, îți dai seama, și tocmai se adusese supa.)

Broscoiul se trezi ridicat și trântit pe masă și se înroși când o văzu pe prințesă cerând din nou, îngrijorată, bolul de spălat pe mâini. Își întinse fața peste farfuria în care aburea supa și o mirosi.

— Copioasă, îi spuse el regelui. Ce fel de supă e?

Prințesa scoase un hohot de râs. Regele începu să se înroșească.

Pe broscoi îl cuprinse groaza. Oare ce spusese? Prințesa râdea acum tare și nemilos. El nu-și dădea seama unde greșise. Să uită rugător la fata cea frumoasă.

— E supă din picioare de broască! strigă ea râzând și arătând cu degetul.

Servitorii își ascundeau râsul în dosul palmeilor. Regele, însă, era foarte stânjenit.